

tu ngai kan mulri na mainayan

asuwa driya. unyan dra sinsi dra palaladam kanta. daw maruwa ta marekainabanaba kurekasa? malradram ta dra kakakudayan kikarun dra manay driya. i manay na paladam?

an mirawa a maaidrangan i, adri patriyarebeng isuwasuwa driya. demaulr dra nirumaenan druwa i ruma. semiyawa dra biabias aw tremekel dra eraw. “tu iyaberay dra Demaway, tu iyaalaw dra temuwamuwan.” kema dar.

an kadru a kasangalan dra nirumaenan aw i drekalr i, adri muwasabak elra dratu inulitrungan dra maaidrangan na lralrakan. an trematrekel dra eraw a maaidrangan i, kadru i saninin patakilr. an adri marengay dra “trekel” kema a maaidrangan i, adri maaya dra takilr dra tratrekelan dra eraw. idri i, tu migelayan dra maaidrangan. idri i, tu kakuwayanan i drekalr.

kadru a saya wari. “na maaidrangan driya i drekalr. nanta sinsi peniya.” kema i mulri na mainayan kanku. “na mainayan na lralrakan i, kurenarenang menaunau dra amaamaan, dra baebaan aw meladaladam. na babayan i, kurenarenang menaunau dra inainaan dra baebaan aw meladaladam. a mainayan muka i trakuban aw i palakuwan kipatakesia. palru dra

mutubangesaran. na babayan i, kurenang dra emuemuan, dra inainaan, dra baebaan muka i dawadawa. malradrama dratu kuwadakudayan kirungestr dra ruma i sabak, dra kiyakarunan i uma lra, i drekalr lra.”

marayas kema marengay a maaidrangan, adri babetra dra trau. adri sagar kurekasa dra mabetra a trau. adri tratrakaw dra manay driya. kaunaniyan yu dra alalian. adri pararabas tremekel dra eraw. kakuwaatis nu dradrek. adri katatuka. tibus yu unyan dra mamanamanay. taranapaw dra maaidrangan. seeran nu maidraidrangan. matukutukudr ta marekasagar ta an maluwadiyadi ta. adri raranak dra paisu aw dra aekanan. simeu aw piyamamanay yu i likudran.

karayas kurenang dra lregiyan i drekalr. inaba mulrepus ta kakuwayanan na bulretrenganan.

“an kurekasa dra maaidrangan a lralrakan i, sadru tu kinilrengawan, tu ninauwan aw tu kinalradraman na wayway aw meladaladam. an maidrang nadri na lralrakan i, tu kuwarenangan tu nananuwan dratu kiyaludusan.” kema dar i mulri na mainayan!

爺爺的話

以前沒有老師，但大家都知道要做什麼事，是誰在教導？

年長者如有獵物，不會到處宣揚，會邀請親友到家裡喝熱湯吃肉
喝酒分享，長者常說是上天所賜祖靈庇佑。

慶典活動時，年輕人不會莽撞進入長者圍坐的區域。老人家要喝酒，年輕人隨側倒酒。長老沒說喝吧！年輕人不敢自己找杯子，這是尊敬也是規矩。

爺爺說：「長者皆為老師。」男生去少年會所、成人會所學習，直到晉升成為青年。女生跟著姆姆們媽媽們姊姊們，學習小米文化，了解持家意義、農作技巧及部落事物。

長者常常這麼說：

不要欺騙，沒有人喜歡跟騙子相處。

不要偷竊，你將沒有朋友。

不要嗜酒，對身體無益。

不要偷懶，你將一無所有。

要尊重長輩，孝順父母。

兄弟姊妹要相互扶持相親相愛。

珍惜金錢及食物，你的生活將富足。

熱心參與部落祭儀活動，傳統文化得以永續。

爺爺說：「年輕人若經常與長者在一起，會增廣所見所聞長知識，當年輕人年紀大了，將是晚輩學習的對象啊！」